מאי לאו דחג לא לנדבה [א] פרים קודמין לאילים שכן נתרבו בנסכים וכן אילים לכבשים [ב] כבשים לשעירים שכן נתרבו באליה ת"ש (א) פר כהן משיח קודם לפר העלם דבר של צבור פר העלם דבר של צבור קודם לפר עבודת כוכבים פר עבודת כוכבים קודם לשעירי עבודת כוכבים דאע"ג [ג] דפר עבודת כוכבים עולה ושעירי עבודת כוכבים חטאת ואימא מרישא פר העלם דבר של צבור קודם לפר עבודת כוכבים בחד מינא [ד] מיהא לא קאמרינן דחטאת קדמה כי קאמרינן בתרי מיני אשכחן עולה דקדמה לחטאת אמרי במערבא משמיה דרבא [ה] בר מרי חטאת עבודת כוכבים חסר א' לחטת כתיב רבינא [ו] אמר כמשפט כתיב בהו השתא דאתית להכי אפילו תימא פרים דחג נמי כמשפטם כתיב בהו: איבעיא להו חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר איזו מהן קודם תיקדום חטאת העוף איכא מעשר דקדים לה ליקדים מעשר איכא עולת בהמה דקדמה ליה תיקדום עולת בהמה איכא חטאת העוף דקדמה לה הכא תרגימו מין זבח עדיף במערבא אמרי עיילא בה עולת בהמה בחטאת העוף ואגבהתה ממעשר: **מתני'** כל החטאות שבתורה קודמות לאשמות חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא על הכשר * כל האשמות שבתורה באין בני שתים ובאין בכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע שהן באין בני שנתן ואין באין בכסף שקלים כשם שקודמין בהקרבתן קודמין באכילתן שלמים של אמש ושלמים של יום של אמש קודמין לשל יום שלמים של אמש חטאת ואשם של היום שלמים של אמש קודמין דברי ר"מ וחכ"א חטאת קודמת מפני שהיא קדשי קדשים (א) וכולן הכהנים רשאין לשנות באכילתן לאכלן צלוין ושלוקין ומבושלין לתת לתוכו תבלי חולין ותבלי תרומה דברי ר"ש ר"מ אומר לא יתן לתוכו תבלי תרומה שלא יביא התרומה לידי פסול: **גמ'** * איבעיא להו תדיר ומקודש איזה מהם קודם תדיר קודם משום דתדיר או דלמא מקודש קדים דקדיש תא שמע תמידין קודמין למוספין

מאי לאו דמוספי החג. דשעירים הוי חטאת וכבשים עולה וקתני כבשים קודמין: **לא נדבה.** ושניהם עולה: **וטעמא מאי קדמו פרים לאילים כו' שכן נתרבו בנסכים.** פר שלשה עשרונים ואיל שני עשרונים וכבש עשרון: **שכן נתרבו באליה.** לענין אימורין. ואע"ג דהשתא בעולה קיימינן שכולה כליל מיהו לגבי ריבוי למזבח אשכחן ביה גבי שלמים וחטאת: **פר כהן משיח קודם לפר העלם דבר.** מפורש טעם בהוריות פ"ב (דף יג.) באשר שרף הפר הראשון ראשון יהא לפר העדה לכל מעשיו: **פר העלם דבר קודם לפר עבודת כוכבים.** שזה חטאת וזה עולה ואמרן לעיל (פט:) חטאת קודמת: **פר עבודת כוכבים קודם לשעיר עבודת כוכבים.** אלמא יש עולה קודמת לחטאת: **ואימא מרישא.** כלומר אדמותבת מסיפא סייען מרישא דקתני פר העלם דבר [קודם] לפר עבודת כוכבים: ומשני לה **בחד מינא לא קאמרי'.** דהא ודאי ניחא לי דבחד מינא חטאת קדמה: **כי אמרי' בתרי מיני.** קשיא לן דקאמרת מין קטן של חטאת קודם למין גדול של עולה כדקאמרת ואפי' חטאת העוף לעולת בהמה והא הכא דפר עולה קודם לשעיר חטאת: **לחטת כתיב.** בפרשת שלח לך והיה אם מעיני העדה נעשתה בשגגה וגו' [וכתיב התם ושעיר אחד לחטת חסר א' לומר שאינו כשאר חטאות שכל חטאת שבתורה הבאה עם עולה חטאת קודמת וזו עולה קודמת]: **כמשפט כתיב.** בההוא קרא ומנחתו ונסכו כמשפט משמע כמשפט סדר מקראו כך סדר עבודתו ופר ברישא כתיב: **אפילו תימא פרים וכבשים דמוספי החג.** הך מתניתין דתנא לעיל כבשים קודמין לשעירים, לא תקשה דכמשפט כתיב בהו ומשמע כסדר האמור בענין ושעירי' כתובים אחרונים: **חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר בהמה.** שלשתן עומדין: **הכא תרגימו.** בבבל: **מין זבח עדיף.** ויקדים מעשר ואח"כ חטאת ועולה דאילו עולת בהמה לא מצי קדמה לחטאת העוף מגזירת הכתוב: **עיילא בה.** חשיבות דעולת בהמה שבאה עמה והיא חשובה ממעשר שהיא קדש קדשים וכליל ומגזירת הכתוב החטאת קודמת ואף על פי שזו מין זבח: **ואגבהתה ממעשר.** לבטל חשיבות שם מין זבח שבו דהא בעולה נמי איתיה לאותה חשיבות ובטיל ליה מגזירת הכתוב הלכך יקדים חטאת העוף לעולה ועולה למעשר:

מתני' קודמות לאשמות. אם היה מקריב חטאת ואשם והבילן חטאת קודמת כדתנן (לעיל פט.) שדמה ניתן על ד' קרנות ועל היסוד: **מפני שהוא בא להכשיר.** את המצורע לקדשים ולביאת מקדש הלכך חשיבות הוא לגביה שטהרה תלויה בו: **ובאין בכסף שקלים.** דכתיב (ויקרא ה) בערכך כסף שקלים באשם מעילות ואתי אשם תלוי ואשם גזילות בג"ש בערכך בערכך ואשם שפחה חרופה גמר באיל באיל כדאמר באיזהו מקומן (לעיל דף מח.): **חוץ מאשם נזיר.** דכתיב כבש בן שנתו (במדבר ו) ומדאיל בן ב' שנים בשתי סלעים כבש בן שנה לאו בשתי סלעים הוא: **כך קודמין באכילתן.** אכולהו דבני אכילה קאי כגון חטאת לאשם אשם לתודה ותודה לשלמים ושלמים לבכור: **שלמים שבאו אמש.** לעזרה ושהו עד היום ושחטן: **וחטאת ואשם של יום.** עומדין להקריב: **שלמים של אמש קודמין.** דזלזול להשהותן כל כך והואיל ובאו ראשון יקרבו ראשון. וכן מפרש בתוספתא דזבחים (פי"ג): **וכולן.** ככל הנאכלין רשאין הכהנים לשנות באכילתן כגון לאוכלן צלוין שלוקין ומבושלין: **לידי פסול.** שטעם קדשים הנעשה נותר אוסרה: **גמ' תדיר ומקודש.** כגון דם עולת תמיד ודם חטאת עומדין זה תדיר וזה מקודש ממנו כדאמרן (פט.) דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה אי נמי עולת מוספי ראש חדש ופר העדה עומדים זה תדיר וזה מקודש:

ואף

מאי לאו דחג. תימה מאי קשיא דלמא לא מיירי כלל אלא כאבר עולה דקודמין לאימורי חטאת כדתנן: **חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר איזה מהן קודם.** וכעין בעיא זו איכא למיבעי אבדתו ואבדת חבירו וכיבוד אב ואם למ"ד משל בן בפ"ק דקדושין (דף לב.) איזה מהן קודם תקדום אבדתו איכא כיבוד אב ואם [דקודם] למ"ד דמשל בן תקדום אב ואם איכא אבדת חבירו דאמר באלו מציאות (ב"מ דף לב.) אפילו אמר ליה אביו אל תחזיר לא ישמע לו כו' תקדום אבדת חבירו איכא אבדתו דקודמת לאבידת חבירו: **תקדום חטאת העוף איכא מעשר דקדים ליה.** תימה תקדום חטאת העוף מק"ו ומה עולת בהמה שהיא חמורה וכולה כליל ומין זבח קודמת למעשר חטאת העוף קודם לה מעשר שאינו כליל ועולת בהמה קודמת לו אינו דין שחטאת העוף קודם לה וכי האי ק"ו אמרי' סנהדרין (דף לה:) דרציחה דוחה שבת מק"ו ומה עבודה שדוחה שבת רציחה דוחה אותה שבת שנידחת מפני עבודה אינו דין שתהא רציחה דוחה אותה וי"ל דמידום הוא הא דחטאת העוף קודם לעולה ולא גמרי' מיניה: **חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא להכשיר.** ואם תאמר אדרבה חטאת מצורע עדיף דאכשורי ומכפר וי"ל כיון דמתן בהונות מדם האשם הוא חשיב ליה מכשיר טפי א"נ האי כל חטאות שבתורה דקתני לאו בחטאת הבאה עם האשם קאמר אלא בשאר חטאות: **שלמים של אמש וחטאת ואשם של יום שלמים של אמש קודמין.** פי' בקונטרס דזלזול הוא להשהותם כל כך שצורת הבשר מתקלקלת ועל כרחך דחק אלא היינו טעמא דשלמים של אמש אין להם היתר (אכילה) אלא עד הלילה וחטאת ואשם של יום עד הבקר דנאכלין ליום ולילה: **וחכמים אומרים חטאת קודמת.** והוא הדין אשם דקדש קדשים: **צלויין שלוקין ומבושלין.** אף על גב דקתני שלוקין והדר תני מבושלין מ"מ שלוקה הוי טפי מבישול כדמוכח בפרק כל הבשר (חולין דף קיא.) גבי כבד דקאמר שלוקה אוסרת ונאסרת: **תדיר ומקודש איזה מהן קודם.** פירש בקונטרס כגון דם עולת תמיד ודם חטאת וקשה דבריש פירקין פרשינן דמלבד עולת הבוקר בעבודת הדם איירי ונראה כלשון אחר שפי' בקונטרס עולת מוספי ר"ח ופר העדה וא"ת תפשוט ממתניתין דתנא מוספי שבת קודמין למוספי ר"ח דמשמע אפילו עולת מוסף של שבת לחטאת מוסף של שבת ר"ח וי"ל כיון דעולת מוסף דשבת קודמת לעולת מוסף דר"ח משום דתדירה קודמת נמי לחטאת שהשוה הכתוב עולה דמוסף עם החטאת:

עין משפט נר מצוה

טו א ב מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה ז:
יז ג ד מיי' שם הלכה ח:
יח ה מיי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה כג:
יט ו מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה יג:
כ ז מיי' שם הלכה יג:
כא ח ט מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה י:
כב י מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעֶשְׂתָה לִשְׁגָגָה וְעָשׂוּ כָל הָעֵדָה פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּת: במדבר טו, כד

מוסף רש"י

ראשין לשנות באכילתן. דאמר קרא לך נתתים למשחה (במדבר יח) לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלין. ולתבלי תרומה, ואע"ג דקא ממעט אכילת תרומה (לעיל עו.):

ליקוטים

פסקי'. וכולן הכהנים ראשין לשנות באכילתן כו'. פי' מצות אכילתן היא צלי ואם רוצין לשנות ולאוכלן שלוקין הבשר בלבד בלי שום תערובת תבלין, ומבושלין בשר עם תבלין או ירק הרשות בידם. (פסקי רי"ד) (חולין קלב ע"ב) **מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי**, נראה דודאי כמו שטוב לו ונהנה יותר מצי אכיל להו, אבל אדם שטוב לו צלי כשלוק ומבושל יאכל צלי שהוא דרך גדולה יותר (תוס' חולין קלב.) תמיה מילתא, דהא גבי מוקדשין תנן נמי בפס' זבחים וכולן ראשין הכהנים לשנות באכילתן לאכלן צליין ומבושלין כו' אלמא דשאי לאכלם בקדירה. ואיכא למימר דלאו דוקא אמרינן הכא צלי וחרדל, אלא שנאמר שנאכלות על השובע ובלפתן כדרך שהמלכים אוכלים דרך הנאה ותענוג וכל אחד כפי מה שהוא אוהב ונהנה יותר. וכן פירש רבינו הגדול ז"ל. (ריטב"א חולין קל.) לתת לתוכו תבלי חולין. [בחולין (קי"ל ע"א) משמע דהכנסת חולין לעזרה אסור מדאורייתא] וקשיא לן דהא בזבחים בפ' התדיר משמע דכניסת חולין לעזרה מדרבנן דתנן וכולן שהכהנים רשאין לשנות באכילתן לאכלן שלוקין צליים ומבושלים ולתת לתוכם תבלין חולין. ואי חולין לעזרה מדאורייתא האיך הוא מכניס לעזרה תבלין של חולין, ותרצו רבותינו ז"ל דכל היכא דהוי כעין הקרבה אסור להכניסן לעזרה מדאורייתא כי הבא דהכי בעי למיעבד תנופה וכן ההוא דבכורים דפ' הספינה משום דבעי נמי תנופה, אבל כל היכא דלית ביה כעין הקרבה כגון תבלין חולין שאינם באים אלא לתקן באכלו מותר מדאורייתא דהוי כנכנס לעזרה בבגדים של חול. והיינו דגמרינן בפרק הקומץ רבא על המלח שהכהנים נאותין בו לאכילת חולין דפרכינן חולין מאי בעי התם ופרקינן דאמר מר יאכלוהו שיהא אוכלין עמה חולין ותרומה בזמן שהיא מועטת בה שתהא נאכלת על השובע, אלמא כיון דלית בה צד מזבח וכעין עבודת גבוה מותר. והיינו מעשה דהילל שהיה מביא כבשתו חולין לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה, דכיון שלא היה עושה בה מעשה הקרבה בעזרה חולין עד שמקדישה מותר להכניסה חולין. ומצינו לרב רבי משה ז"ל שכתב בפרק ב' מהלכות שחיטה שאסור להכניס שם אפילו לחם ופירות. ואפשר שדעת רבינו ז"ל דהיינו איסורא דרבנן כי היכא דמעייל להו תמן שלא לצורך, שלא התירו חכמים אלא הכנסת מלח דאית ביה צד מצוה וליכנס בבגדי חול דלא אפשר בלאו הכי, וכן הלל דלא אפשר בלאו הכי משום דכי תחול לנדור, אבל היכא דעביד שלא לצורך מצוה כלל אף על גב דלא עביד בה עבודת גבוה אסור מדרבנן, כל שכן אי הוי לחם בלחמי תודה ופירות בפירות ביכורים ועביד בהו כעין עבודה דהשתא איכא איסורא דאורייתא כנ"ל (ריטב"א חולין סט:)

מסורת הש"ס

א) [הוריות יג. ע"ש], ב) ירוש' נזיר פ"ו ה"ו, ג) [לעיל עו.] ועי' חולין קלב: ותוס' ד"ה אין, ירוש' שביעית פ"ח ה"ז, ד) עי' רש"י תמורה כג. ד"ה יאכלו, ה) [כעי"ז במנחות מט.] עי' ירוש' יומא פ"ו ה"ב, נזיר פ"ו סה"א, ועי' סוף מגילה, ו) [לעיל פט.], ז) [בקידושין לב. ד"ה רב, פשטיהו ע"ש, וכן כתו' ב"מ לב. ד"ה אבידתו], ח) [ע' רש"ק ותוי"ט], ט) [ועי' תו' פסחים לו: ד"ה לא]

הגהות הב"ח

(א) במשנה ובכולן הכהנים וכו' לאכלן שלוקין כצ"ל ותיבת ו' נמחק:

גליון הש"ס

מתני' כל האשמות. עיין לעיל דף נד ע"ב תוס' ד"ה ספיקא: גמ' איבעיא להו תדיר. עיין ירושלמי נזיר פ"ו סוף הלכה ה:

שינויי נוסחאות

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com